

ГАРМОНІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В УКРАЇНІ ЗІ СТАНДАРТАМИ ЄС

**Досвід держав-членів ЄС в запровадження
системи контролю і моніторингу за
наданням державної допомоги**

Юджин Стюарт

9 листопада 2015 року, Київ

Проект фінансується Європейським Союзом та виконується
консорціумом на чолі з Crown Agents Ltd.

Держави-члени ЄС

- Європейська Комісія здійснює контроль за державною допомогою
- Держави-члени виконують координуючу роль стосовно Єврокомісії (різних типів):
 - Щодо повідомлень
 - Надання консультацій міністерствам, відомствам та бізнесу
 - Займають позицію захисту в суді
- В більшості державах-членах: Міністерства економіки/фінансів або промисловості - в деяких нових державах-членах конкурентні відомства

Політика держав-членів щодо державної допомоги

- Захист
- Сумісність/Звітування
- Моніторинг (розвитку законодавства ЄС)/Консультативна функція
- Подання скарг
- Консультативна функція на рівні ЄС
- [Реформування]

Ключові елементи розвитку системи державної допомоги

- Угода про Європейський Економічний Простір (Норвегія, Ісландія, Ліхтенштейн, Ісландія), 1990
- Угоди з країнами Центральної та Східної Європи (8 країн), 1994
- Угода СОТ про субсидії та компенсаційні заходи, 1994
- Угоди про партнерство та співробітництво з країнами СНД (1990і)
- Договір про заснування енергетичного співтовариства
- Угоди про стабілізацію та асоціацію з Балканськими країнами (з 2000 року)
- Угоди про вільну торгівлю з країнами Центральної та Східної Європи (з 2006 року)
- Угоди про асоціацію, Всеохоплююча зона вільної торгівлі, Грузія, Молдова, 2013-2014.
- Угода про вільну торгівлю між ЄС та Японією
- Угода про вільну торгівлю між ЄС та США??

Стратегічна та політична мотивація

- Правила ЄС щодо міжнародної торгівлі (поступово зміцнюються) та державної допомоги не повинні ставити ЄС в не вигідне положення в порівнянні зі своїми міжнародними конкурентами, де такі правила не застосовуються

Якщо більш конкретно....

- *“Контроль за державною допомогою в ЄС має «конституційний» характер, як у відношенні змісту, так і процедури. За винятком загальної політики (сільське господарство, рибальство і транспорт), вугілля , сталі і суднобудування, Рада не прийняла вторинного законодавства для контролю за державною допомогою.... На перший погляд, відсутність підзаконних актів прийнятих відповідно до статті 89 є дивовижним фактом. Хіба не було б корисно для уточнення процедурних положень статті 88, те, що прямо передбачено у статті 89? ... Нещодавній досвід в металургійному секторі демонструє, що Рада не може займатися питаннями державної допомоги в раціональний спосіб: «торг" або "захоплення заручників" є тими виразами, які приходять на думку, коли хочеться прокоментувати поведінку Ради щодо державної допомоги. Комісія також радила б продовжити цілеспрямовану політику, щоб уникнути звертання до статті 89 якнайдовше.”*

[Claus Dieter Ehlermann: *“Контроль за державною допомогою – успіх чи провал?”*, 18 січня 1995 року].

Основний експеримент щодо державної допомоги в Угодах ЄС

- Вимога до країн-кандидатів на вступ до ЄС з Центральної та Східної Європи прийняти такі самі правила по контролю за наданням державної допомоги, як і в ЄС, але підвідомчі національному Уповноваженому органу та законодавству.
- Система “моніторингу” стала “моніторингом та контролем”
- Спеціальні протоколи щодо секторів вугля та сталі (сектори, які найбільше турбували ЄС)
- На початку Європейська Комісія скептично ставилась до даного експерименту
- В подальшому це правило розширилось на Балканські країни, СНД та на нові Угоди про асоціацію

Вимоги національних систем державної допомоги

- Законодавство, що відповідає стандартам ЄС
- Сфери оборони, с/г та рибальства виключені з-під сфери дії
- Незалежний національний орган-регулятор
- Створення переліку схем державної допомоги
- Перегляд та приведення у відповідність чинних схем державної допомоги
- Повідомлення про нову та збільшену державну допомогу
- Повернення незаконної державної допомоги з відсотками
- Максимально дозволені ліміти державної допомоги відповідно до правил ЄС застосовувались мінімум 5 років (наприклад, регіональна допомога)
- Створення мапи державної допомоги
- Спеціальні протоколи щодо регулювання в сфері вугледобування, сталеваріння та/або суднобудування
- Щорічні звіти в Європейську Комісію
- СТРОКИ: до 10 років (Албанія), але зазвичай 5-7 років

Певні коментарі

- Чітка політика розширити сферу контролю за державною допомогою
- Успіхи та невдачі – але потрібно “вчитися на практиці”, що збільшить успіхи
- Різні національні моделі – міністерства та конкурентні відомства
- Національні переваги від запровадження системи контролю за державною допомогою недооцінені ЄС
- Торгівельна складова є дуже важливою
- Конкурентна складова перебільшена ЄС
- Корисний інструмент для обміну найкращими практиками щодо державного втручання в промислову політику
- Важлива пряма роль Європейської Комісії: нагляд; чутливі сектори; перелік схем та звітування
- Зміст національних зобов'язань змінюється з розвитком політики та прецедентного права ЄС
- Найбільша проблема – правила щодо відновлення платоспроможності та реструктуризації підприємств, вугледобування, сталеваріння та суднобудування
- Система контролю і моніторингу за наданням державної допомоги зараз діє в 15+ країнах на додаток до всіх держав-членів ЄС